

Bandieras da l'Uniun europeica avant la sedia da la Cumissiuun europeica.

SCHMUTTEL/PIXELIO

Sesida dal Parlament europeic a Brüssel.

RAKOELLNER/PIXELIO

Las instanzas politicas da l'Uniun europeica

■ **Il sistem politic da l'Uniun europeica cumpiglia tant elements intergubernamentals (Cussegl europeic e Cussegl da l'Uniun europeica) sco er elements supranazionali (tut las ulteriuras instituziuns).** Ils organs principals sa laschan tuttavia metter en relaziun cun la legislativa e l'executiva dals singuls stadis naziunals. Per far la cumparegliaziun cun la Svizra: il Parlament europeic represchenta il pievel e correspunda al Cussegl naziunal da la Svizra; il Cussegl da l'Uniun europeica represchenta ils interess dals singuls stadis ed ha en quest senn ina funcziun sco en Svizra il Cussegl dals stans. Ensem furman il Parlament europeic ed il Cussegl da l'Uniun europeica la legis-

lativa. La Cumissiuun europeica percenter ha da represchentar l'Uniun europeica independentamain dals interess dals singuls stadis commembers. En questa funcziun sco er areguard las incumbensas executivas sa lascha quest gremi cumparegliar en Svizra cun il Cussegl federal.

Las singulas instanzas

Cussegl europeic
L'onn 1974 han las scheffas ed ils scheffs da stadi dals stadis commembers decidì da sa reunir regularmain; da quai è resultà il Cussegl europeic. Quest cussegl fixescha las finamiras e las directivas politicas generalas da l'Uniun europeica sco per exempel il sistem monetar europeic, la finanziaziun da las incumbensas communablas, la politica agrara u er la recepziun da novs commembers. En l'ulteriura procedura da legislaziun da l'Uniun europeica n'è il Cussegl europeic percenter betg involvì.

Las decisiuns dal Cussegl europeic vegnan prendidas «en consens», pia unanimamain. Da las sedutas dal Cussegl europeic prenda er part la presidenta u il president da la Cumissiuun europeica, dentant be a moda consultativa. Il Cussegl europeic sa raduna almain quatter giadas l'onn, per regla a Brüssel.

Cussegl da l'Uniun europeica

Il Cussegl da l'Uniun europeica – er numnà Cussegl da las ministras e dals ministers u simplamain Cussegl – furmava oriundamain l'organ da decisiun central e l'organ legislativ da la Uniun europeica. En rom da las stentas da democratisar l'Uniun europeica è sa sviluppà en il decurs dals davos onns il Parlament europeic ad in segund organ legislativ cun dretgs quasi eguals a quels dal Cussegl.

Commembres e commembers dal Cussegl da l'Uniun europeica en las ministras ed ils ministers dals stadis commembers. Sia cumposiziun variescha tenor las tractandas, dentant vala il Cussegl dals ministers da l'exteriur sco la delegaziun la pli impurtanta. Il Cussegl po dentant er sa cumponer dals ministers d'agricultura, fi-

nanzas, transport, economia u socialesser dals stadis commembers.

Il Cussegl da l'Uniun europeica vegn presidià en roda da mintga stadi commember per ina durada da sis mais. Il Cussegl ha sia sedia a Brüssel, las sesidas han per part er lieu a Luxemburg.

En convengientscha cun il Parlament europeic decida il Cussegl davart las propostas elavuradas da la Cumissiuun. Ils ministers delegads dals stadis commembers prenda lur decisiuns u a l'unanimitad u cun ina maioritad qualifitgada. La procedura da votaziun è concepida da maniera ch'ìls stadis grond na pon betg maiorisar sistematically il stadi pitschen.

Parlament europeic

Las delegadas ed ils delegads da quest parlament professional vegnan elegids directamain da las burgaisas e dals burgais cun sumegliantas posiziuns politicas s'uneschan (p. ex. la fracziun socialista, la fracziun da la partida populara europeica u la fracziun liberaldemocratica). Las elecziuns sco talas vegnan dentant manadas tras al nivel naziunal. Il dumber da las deputadas e dals deputads sa drizza tenor la grondezza dal stadi. Stadis pli pitschens han dentant in dumber da sedias surproporzional per pudair responder a la situaziun politica al nivel naziunal.

En il Parlament europeic n'existan naginas secziuns naziunals, mabain sulettain fracziuns politicas, en las qualas las deputadas ed ils deputads dals divers stadis cun sumegliantas posiziuns politicas s'uneschan (p. ex. la fracziun socialista, la fracziun da la partida populara europeica u la fracziun liberaldemocratica). Las elecziuns sco talas vegnan dentant manadas tras al nivel naziunal. Il dumber da las deputadas e dals deputads sa drizza tenor la grondezza dal stadi. Stadis pli pitschens han dentant in dumber da sedias surproporzional per pudair responder a la situaziun politica al nivel naziunal.

Il Parlament europeic sa raduna mintga mais per quatter dis a Strassburg; ulteriuras

sesidas (da cumissiuun, per part er plenaras) han lieu a Brüssel. Questa moda da pendular tranter dus lieus da lavur vegn adina puspè crititgada, betg il davos er da las delegadas e dals delegads sez.

Cumissiuun europeica

La Cumissiuun europeica furma l'executiva da l'Uniun europeica. Ella ha sco suletta la cumpetenza da prender iniziativa per crear nov dretg cuminaivel ed ella surveglia ch'ìl dretg da l'Uniun europeica vegnia observà dals stadis commembers. La Cumissiuun consista bain d'in represchentar da mintga stadi commember; ma ella ha da represchentar ils interess da l'Uniun europeica, lavura pia en tutta independenza tant da lur regenzas sco er dal Cussegl. Sulettain il Parlament europeic po provocar ina demissiuun en bloc da la Cumissiuun.

La Cumissiuun europeica sa raduna ina giada per emna. En emprima lingia surveglia ella ch'ìls contracts da basa da l'Uniun europeica vegnian resguardads. Sch'ìn stadi na sa suttaimetta betg a questas ordinaziuns, sa drizza la Cumissiuun a la Curt da giustia e surveglia silsuenter l'applicaziun dals acts giuridics. In'otra funcziun impurtanta è la surveglianza da las clausulas da protecciun che permettan excepziuns transitoricas da las reglas dals contracts en cas che questas reglamentaziuns portan difficultads particularas per in dals stadis commembers.

Entaifer la Cumissiuun surpiglia mintga cumissari in ressort, cumparegliabel als ministers entaifer las regenzas dals stadis commembers. Il president da la Cumissiuun ha ina funcziun centrala entaifer las instituziuns da l'Uniun europeica, eguala a quella dal schef da la regenza sin nivel naziunal.

In'administraziun da ca. 23 000 funcziunaris, installada per gronda part a Brüssel e per ina pitschna part a Luxem-

burg, lavura per ordra da la Cumissiuun. Ella è sutdividida en passa 20 direcziuns generalas. Cumpareglià cun l'administraziun en ils singuls stadis naziunals n'è l'administraziun da l'Uniun europeica betg fitg gronda.

Curt da giustia da l'Uniun europeica

La Curt da giustia da l'Uniun europeica cun sedia a Luxemburg è l'instanza giuridica suprema da l'Uniun europeica. Ella ha l'incumbensa da proteger il dretg da l'Uniun europeica cur ch'ìls contracts cuminaivels vegnan applitgads ed interpretads.

Sch'ìn stadi commember surpasa quests contracts, per exempel cun violar las reglas da la circulaziun libra da bains industrials u agriculs, alura avra la Cumissiuun in'inquisiziun e fa da savair al stadi pertutgà las mesiras necessarias per regularisar la situaziun. Sch'ìn stadi na sa suttaimetta betg a questas ordinaziuns, sa drizza la Cumissiuun a la Curt da giustia. La sentenza da questa curt è lianta tant per il stadi commember sco per las instituziuns. Da l'otra vart po era in stadi commember appellar a la Curt cunter decisiuns da la Cumissiuun.

Dapi il 1989 exista supplementarmain in tribunal d'emprima instanza, il Tribunal europeic. Domadus Tribunals cumpiglian mintgamai almain in derschader da mintga stadi commember.

Banca centrala europeica

La Banca centrala europeica ha sia sedia a Frankfurt am Main. Ella furma l'instanza monetara comunabla dals stadis commembers da l'Uniun europeica. Ensem cun las bancas centralas dals singuls stadis furma ella il Sistem europeic da las bancas centralas. Dapi il Contract da Lissabon posseda la Banca centrala europeica formalmain il status d'in organ da l'Uniun europeica.

Curt da quint

La Curt da quint controllescha che las entradas ed expensas sajan correctas e correspundian a las leschas da l'Uniun europeica. Ella po era estender sias examinaziuns sin ils stadis commembers, uschè lunsch che quels han funcziuns cun effect per il quint da l'Uniun europeica (p. ex. l'incasso da duanas). La Curt da quint ha sia sedia a Luxemburg.

Procedura da legislaziun

La Cumissiuun europeica funcziunescha tenor il princip da collegialitad. Ella sto pia prender las decisiuns, confidadas ad ella tenor ils contracts, sco gremi e na po betg delegar la cumpetenza a l'in u l'outer da ses commembers.

Avant che fixar las directivas d'ina politica, saja quai en il sectur da l'agricultura, dal svilup regional, da la perscrutaziun u en mintg'outer sectur da sia cumpetenza, dumonda la Cumissiuun ils avis dals tschertgels interessads.

Il project decidì da la Cumissiuun vegn alura debattà en il Parlament europeic e silsuenter en il Cussegl da l'Uniun europeica. Quests dus gremis emprovan – sche necessari cun adattar en pliras lecturas la proposta da lescha – da chattar in cumpromiss che po vegnir acceptà da domadus chombras.

Finanzas

Per finanziair las expensas posseda l'Uniun europeica agens meds che sa cumponan da contribuziuns dals stadis commembers e – per ina pli pitschna part – da duanas d'import al confin exteriur da l'Uniun europeica. Ils daners che vegnan sbursads dals stadis derivan d'ina cumpart da la taglia sin la plivalur e da contribuziuns directas. Questas contribuziuns vegnan calculadas en proporziun al product naziunal brut dals singuls stadis.

Il 2009 disponiva l'Uniun europeica d'in budget da bun 130 milliardas euros. Radund 45% da quests meds finanziair en vegnids duvrads per il fonds da structura e da coesiun, 43% per la politica agrara comunabla, 6% per mesiras a l'exteriur (per exempel per projects d'agid a pajais en svilup) ed 1% per la segirtad ed il cumbar cunter la criminalitad. Il rest da radund 5% è vegnì duvrà per l'administraziun da l'Uniun europeica. Questa survista mussa che radund 90% dals meds finanziair van puspè enavos en ils stadis commembers. Quai succeda dentant tenor criteris ch'emprovan d'equalisar las differenzas economicas e structuralas da las singulas regiuns, uschia che singuls stadis retschaivan dapli che quai ch'els impundan e viceversa.

La nova sedia da la Banca centrala europeica a Frankfurt a.M.

H. WALTER/PIXELIO

La preschentaziun:
Dossier «Las instanzas politicas da l'Uniun europeica».

Dapli infurmaziuns:
chatta.ch/?hiid=3142
www.chattà.ch